

www.gaudesaboos.be

**Interview Pieter Gaudesaboos: 'babbelende bomen en vliegende oma's'
ZONE 09 - Evelyne Coussens**

**KOP: Babbelende bomen en vliegende oma's:
Pieter Gaudesaboos over een wereld vol (ver)beeld(ing)**

'Wat je aan een kind kunt tonen, is echt gebeurd'

Uit de glimmende berg flashy flyers en conceptuele troep die wij dagelijks in onze brievenbus vinden vissen wij zo om de twee maanden eens een pareltje op. De brochures van Kopergietery worden koesterend ter hand genomen, met een glimlach gelezen en teder opgeborgen. De creatieve 'brains' achter deze ontroerende en humoristische kunstwerkjes zijn fotograaf Mich van den Berghe en vormgever Pieter Gaudesaboos, een koppel zo complementair als Peppi en Kokki. Van de laatste -Gaudesaboos bedoelen wij, niet Kokki- verschijnt eind juni een vierde boekje dat '123 piano!' zal heten. Wij lieten ons meteen aantikken en vroegen om een gesprek.

Eén van de vorige Kopergieterybrochures bevatte de hilarische leidraad 'Praten met kamerplanten'. Waar haal je in godsnaam de inspiratie en het materiaal voor dergelijke grapjes?

Pieter Gaudesaboos: 'Ik ontwerp wat ik mooi vind, wat ik zelf graag zou lezen of kopen. Meestal gaat dat over een vorm. Dikwijls heb je maar een stukje oud behangpapier nodig om een bepaalde sfeer te creëren. Ik ga naar kringloopwinkels en rommelmarkten, daar zit ik dan in oude boekjes te kijken. Zo komt 'Praten met kamerplanten' uit een stokoud en uiterst saai boekje waar wél hele mooie tekeningen in stonden. Er worden altijd zware discussies gevoerd rond de vraag of die absurditeiten geschikt zijn voor kinderen. Het onderscheid is zo strikt: dit is voor volwassenen, dit voor kinderen. Ik geloof daar niet in. Wat mooi is, is even mooi voor kinderen als voor volwassenen.'

Dat geldt inderdaad voor beelden, maar wat dan met tekst?

Gaudesaboos: 'Dat is iets anders, maar in m'n werk vertrek ik altijd vanuit een beeld, nooit vanuit tekst. Ik ben een vormgever, ik geef vorm aan sferen, en ik doe dat met foto's, illustraties óf met tekst. Ik illustreer geen tekst, ik illustreer mét tekst.'

Hou je bij het maken je doelpubliek voor de geest?

Gaudesaboos: 'Nee. Ik vraag me nooit op voorhand af wat kinderen tof vinden, om daar dan een concept rond te ontwikkelen. Ik ontwerp wat ik wil, en achteraf blijken die boekjes aan te sluiten bij wat kinderen aanspreekt. Dat is ook de reden waarom het zo goed klikt met de Kopergietery: zij maken theater vanuit dezelfde filosofie. En ook Mich zit op die golflengte.'

Heb je een verklaring voor die spontane aansluiting bij de leefwereld van kinderen?

Gaudesaboos: 'Ik hou van absurde of onverwachte dingen; ik denk dat dat bij kinderen net zo is. Wanneer een schijfje banaan in een kopje chocolademelk valt, vind ik dat grappig. Ik kan er ook niet goed tegen wanneer grote mensen zeggen 'Dat kan niet. Dat mag niet'. Alsof je vanaf de leeftijd van twaalf rekening moet houden met een wereld waarin bepaalde wetten heersen. Wat ik graag doe is die wetten in vraag stellen. Als je drie bomen hebt, laat ze dan babbelen met elkaar. Niemand moet je zeggen dat iets niet kan of niet mag. 'Hoe oma plots verdween' is het meest absurde verhaal ooit: er is een omaatje dat alle dagen naar het strand trekt om er een meeuw te vangen, en na dertig dagen vliegt ze weg met die meeuwen op haar jas. Kijk, er is nog geen enkel kind naar mij toegekomen om te zeggen dat dat niet kon.'

Wat je niet ziet, bestaat niet

Je eerste boek, 'Roodlapje', verscheen in september 2003 en werd meteen genomineerd voor de Gouden Uil Jeugdliteratuur.

Gaudesaboos: 'Terwijl 'Roodlapje' het meest complexe van de drie is. 'Roodlapje' is wel degelijk twaalf plus, eigenlijk moet je het lezen als een gedichtenbundel. Pas op, ik ben ervan overtuigd dat iemand van negen perfect in dat boek kan lezen, maar dat kind zal er een ander verhaal uithalen dan iemand van twaalf. 'Roodlapje' is het verhaal van een meisje dat zo eenzaam is dat ze een eigen wereld verzint. Die wereld is heel associatief. Het uitgangspunt was de ervaring die je soms hebt wanneer je door een fototentoonstelling loopt: je begint spontaan linken te leggen tussen de verschillende foto's. Als je een foto ziet van een huis en daarna van een meisje voelt het aan alsof dat meisje in het huis woont, ook al is dat niet zo. Zo is het boek ook opgebouwd: een confrontatie van beelden waaruit de lezer zijn eigen verhaal kan destilleren. Er zitten bijvoorbeeld een drietal beelden in die niets met het verhaal te maken hebben maar wel een grote eenzaamheid uitstralen. Dan vind ik het interessant om aan mensen te vragen wat die beelden betekenen, en hun verschillende verhalen te horen. Op die manier maak je een boek waarin duizend verhalen zitten.'

Ben jij dan zo iemand die -zittend op een terrasje aan de Graslei- verhalen verzint bij de mensen die hij ziet langskomen?

Gaudesaboos: 'Klopt. Ik ben zelf heel associatief, heel visueel ingesteld. Ze zeggen soms van mij dat ik dingen zie die andere mensen niet opmerken. Ik denk altijd dat iedereen zo kijkt, maar blijkbaar vergis ik me daarin. Ik heb wel een aantal vrienden die visueel in dezelfde sfeer zitten, en die hebben datzelfde 'oog' voor details. Wij kunnen onafhankelijk van elkaar op een rommelmarkt lopen en achteraf tegelijk zeggen: "Heb je dat gietertje gezien?" Dat is heel absurd, maar we hebben altijd net hetzelfde gezien, terwijl het daar vol met spullen ligt.'

Waarom maak je vooral gebruik van foto's?

Gaudesaboos: 'Ik wil dat alles er echt uitziet. Ik haat die lettertypes die 'kinderhandschriften' voorstellen, dan schrijf ik alle teksten liever zelf. Ik wil niet dat een kind die het boek leest het gevoel heeft dat er een 'auteur' aan te pas is gekomen. Dat is wat mijn vier boeken bindt: de illusie dat alles echt is. Illustraties kunnen prachtig zijn, maar ze onthullen de inmenging van een auteur aan zo'n kind. Neem nu 'Negen schijfjes banaan op zoek naar een plekje om te slapen'. Die schijfjes ontsnappen uit de frigo omdat het daar te koud is om te slapen, en gaan op zoek naar een warmer plekje. Daarbij doorkruisen ze het hele huis. Als je zoiets zou tekenen is het grappig, maar het is veel surrealistischer om met echte foto's te werken.

Wat je ziet, bestaat. Als je de tocht van de schijfjes aan een kind kunt tonen, dan is het ook echt gebeurd.'

Hoe zou Pieter Gaudesaboos zijn eigen wereld vormgeven?

Gaudesaboos: 'Heel esthetisch, met veel contrasten. De ene straat zou heel kleurrijk zijn, met krulletjes en belletjes, de andere heel sober. Een drukke straat en een kalme, één in felle kleuren en een hele zachte. Een wereld waarin alles bewust mooi is: een vuilnisbak met vuilnis kan óók mooi zijn, als het gaat om een mooie vuilnisbak. Het zou een nostalgische wereld zijn: ik voel me erg aangetrokken tot de jaren vijftig, zestig, zeventig. Dikwijls vind je in die periodes felle kleuren met veel krulletjes en fijne versieringen. Voor mij mag het allemaal niet te grauw zijn. Maar mijn wereld mag niet enkel bestaan uit nostalgie. Anders zou ik het er na een paar weken grondig beu zijn.'(lacht)

CB: Gaan we dan op een verkeerde manier met uw boeken om?

PG: Volwassenen zijn heel vaak verleid door mijn boeken en willen het vlug voorlezen aan hun kinderen, aan jonge kinderen. Mijn personages en bepaalde stilistische kenmerken lijken misschien wel voor een jonger publiek bestemd, maar de boeken op zich, het concept erachter en de verregaande uitwerking, niet. Overwegend zijn mijn boeken bestemd voor jongeren vanaf negen jaar, en eigenlijk zelfs pas vanaf twaalf, dertien jaar. Dat was zeker mijn bedoeling met boeken als Roodlapje, Linus en nu ook Briek. De uitgever zet er om commerciële redenen een jongere leeftijd op, en bibliotheken zetten ze als prentenboeken bij jongere leeftijden, maar ik mik op een ouder publiek. Ik merk zelfs dat ze jonge volwassenen, zoals studenten, heel erg aanspreken.

CB: Gaan we dan op een verkeerde manier met uw boeken om?

PG: Volwassenen zijn heel vaak verleid door mijn boeken en willen het vlug voorlezen aan hun kinderen, aan jonge kinderen. Mijn personages en bepaalde stilistische kenmerken lijken misschien wel voor een jonger publiek bestemd, maar de boeken op zich, het concept erachter en de verregaande uitwerking, niet. Overwegend zijn mijn boeken bestemd voor jongeren vanaf negen jaar, en eigenlijk zelfs pas vanaf twaalf, dertien jaar. Dat was zeker mijn bedoeling met boeken als Roodlapje, Linus en nu ook Briek. De uitgever zet er om commerciële redenen een jongere leeftijd op, en bibliotheken zetten ze als prentenboeken bij jongere leeftijden, maar ik mik op een ouder publiek. Ik merk zelfs dat ze jonge volwassenen, zoals studenten, heel erg aanspreken.